

Kohtumise teemaleht asub siin:

[Pikaajaline hooldus](#)

Töötuba juhtis: Tarmo Kurves, Sotsiaalministeerium (SoM)

Aruteludes osales kokku 41 osalejat.

SoM tegi ülevaate probleemidest mida pikaajalise hoolduse meetmetega lahendatakse (rahvastiku vananemisest tingitud abivajajate kasv, ebapiisav teenuse kättesaadavus). Täna osutatakse inimestele hoolekandes enam institutsionaliseeritud teenuseid, mis on vastupidine olukord Eesti ja EL suundadele.

Vajadus on jätkusuutliku hoolduse süsteemi järele, mis integreeriks erinevate tasandite ning sektorite pakutavaid abimeetmeid. Samuti tõi SoM välja, et vajadus teenuskohtade järgi on suurusjärgus 118 500 kohta. Hetkel on teenuseid u 71 000 teenuskohal.

Sekkumiste oodatav tulemus – väheneb inimeste hoolduskoormus ja abivajajale on tagatud kvaliteetsed ning inimkesksed sotsiaalteenused.

Sekkumiste/tegevuste piisavus – kas sekkumistest on välja jäänud mingi oluline teema? Eesmärk on saada partneritelt infot kas mõni oluline teema on nende hinnangul sekkumistest välja jäänud või kas mõnda sekkumist tuleks selgemini adresseerida?

- Kuna sekkumised on isikupõhised, tuleb tegeleda andmetega, et teada, mida üldse vaja on ja mis on kohaliku tasandi võimekus. KOVidele pakkuda IT lahendustele tuge, kuna keskselt ei ole võimalik kohalike omavalitsuste käes olevat infot riigi süsteemidega siduda ja vastupidi.

SOM: IT võimekuse tõstmisele on mõeldud.

- Kiidan, et fookuses on töötaja professionaalsuse ja nende oskuste hoidmisel. Kui varasemalt oli teenuse fookus, siis ükski teenus ilma töötajata ei toimi. Ka supervisioon ja mentorlus sotsiaalasutuste juhtidele on oluline. Mis puudutab integratsiooni teemat, siis sotsiaal-tervis on olemas, aga töö võiks ka seal juures olla. Siin oli palju juttu, et omaksed saaksid tööle liikuda ja siin peaks olema kolmepoolse koostöö hea pinnas. Just koostöömudelid, et kuidas kolmepoolselt saaks lahendada neid asju ja inimene liigub kolme vahel. Sellele tuleks rõhku pöörata.
- Kuhu läheb raske puudega inimeste toetamine? Et nad saaksid abi, et tööturul osaleda. Kas see hooldus piirdub eakatega või on mõeldud laiemapõhjalist?

SOM: Tegelikult pikaajalise hoolduse reform käsitleb elukaart sünnist surmani. Täna ei ole veel kõik tulevased meetmed üksipulgi lahti joonistunud, töö selles osas alles käib. Kindlasti on oluline, et reform õnnestuks ja koostöö oleks. Meie soov ei ole vähendada sotstötötajate koolitusi. Pigem tuleks suurendada neid. Eesmärgis oleks, et noored tuleks siia sektorisse hea meelega tulevikus tööle.

- Personaalselt mulle meeldib innovatsioonivõimekuse arendamine. Siit minu remark, et justnimelt valdkonna juhtimisvõimekuse panustamine. Et muudatuste juhtimisse (nt andmepõhine) panustamine. Sellest võimekusest on meil kriitilise tähtsusega ja puudu.

KOvide jt meetmetes osalevate partnerite võimestamine – mida vajatakse selleks, et planeeritavates meetmetes osaleda? Vajadusel võimalik välja tuua tänased kitsaskohad ja ühiselt leida lahendused/tasakaal arvestades ESF/ERF reegleid, kuidas neid takistusi ületada.

- Oluline on KOvide vahel parimate praktikate jagamine, kui kuskil KOvis on midagi hästi õnnestunud, võib see töötada naaber KOvis samuti.
- Meil on olemas maakondades MAKid, ettepanek nende kaudu KOVe aidata, nt teavitada erinevates regioonides olevate toetuste võimalustest. MAKid omakorda annaks tagasisidet ministeeriumitele valdkondade kohalikest vajadusest.
- Võrumaal sama skeem toimib ja oleme valmis neid kogemusi jagama. Just nügimine jms on meil hästi läinud. Meil on väikeseid KOVe, kus ühekaupa ei olegi mõistlik asju ette võtta ja tähtis on soodustada initsiatiivi koos teha.
- Halveneb nii üldine kui vaimne tervis, kindlasti peaks tegelema sellel alal ennetusega. Äkki on mõistlik osa pikaajalise hoolduse rahast suunata pigem ennetusse.

SOM: Pikaajalise hoolduse reformi käivitamine on antud perioodil üks sotsiaalvaldkonna olulisematest väljakutsetest, millise õnnestumiseks ei saa planeeritud tegevuste rahastamist vähendada. Pigem vajab valdkond veelgi täiendavat lisarahastust. Nõus, et vaimse tervise teema on oluline, kuid antud tegevuseks tuleb leida rahastuseks kate muudest allikatest.

Kas KOvide ülene koostöö on võimalik? Kuidas on need kogemused? Kui planeerime meetet, et paneme koostöö tegemise kohustuse?

- Hetkel piloteerime koostööprojekti. See koostöö sinna kohta täpselt sinna on jäänud, et kuidas vahetada andmeid, kes haldab serverit, kuidas kaardistada abivajadust jne. See tehniline taristu taolise koostöö korraldamiseks on ju olematu. KOVi võimekus on palju maas keskvalitsuse võimekusest. Kui räägime tehnilisest lahendusest, siis on ikka suurem küsimus, et kuidas see ära korraldada. Märksõnad on andmed, andmed, andmed.

SOM: üks need on olulised märksõnad – infotehnoloogiliste teenuste arendamine on meil tegevuste all ära märgitud. Ehk saame uues perioodis sinna ka enam panustada. Pikaajalise hoolduse reformi õnnestumiseks, oleme ettenäinud ka riigile kuuluvate infosüsteemide arendamise jätkuva toetamise, et tagada andmete liikumine erinevate osapoolte vahel ning vähendada klientide koormust andmete esitamisel.

- Toetan, et need vahendid läheks sotsiaalvaldkonna IT-võimekuse järele aitamiseks. Siia juurde tuleb andmeanalüüs millest me palju puudust tunneme. Mõjud ja prognoosid – need on S-veebi ja H-veebi tasand. Loodetavasti pärast seda perioodi me neist kahest veebist ei räägi. Justnimelt tarkvaralised lahendused on vaja luua, et KOvid saaks koostööd teha. Praegu on see dialoog ühe KOVi ja riigi vahel. KOvis on ju veel tasandiks ka teenusepakkujad, kogukondlike teenuste pakkujad, lähedased jne. Vaja oleks, et ei oleks nii ühesuunaline praegu. Peaks olema võimalus liigutada andmeid eri osapoolte vahel.

SOM: STAR tuleb edasi arendada, et algandmete põhjal saaksid erinevad osapooled infosüsteemist kätte neile vajalikud erinevad andmed, mille alusel saab planeerida teenuseid või korraldada juhtumimenetlust.

Kuidas tagada projektide jätkusuutlikus peale ESF projekti lõppu? Mida peab tegema riik (SOM) jt osapooled, et struktuurivahenditest rahastatud sekkumised oleksid jätkusuutlikud ja pikemaajalise vaatega?

- Suunata KOVe projektide taotluste esitamise raames jätkamine läbi mõtlema. Täna on probleem, et pikemalt ei mõelda ega planeerita ette. Seda infot ehk prognoosi tuleb juba taotlemise hetkel küsida. Samas tuuakse küll välja, et tegelikkuses sellise võimekusega analüütikuid paljudes KOvides ei ole. Arvestades elanikkonna vananemist tõusevad sotsiaalkaitse vajadused väga kiiresti.

SoM: Prognoosi tegemine on juba täna tegelikult taotluse juures kohustuslik.

- Oluline on kogukonnatugi ja arendada tuleks selliseid teenuseid, kus kogukonna esindajad ise saavad oma abivajajaid toetada.
- Eelmises grupis pakuti, et peab tekitama 4 aastased eelarved. Aga kui me ei saa 4 aasta pärast täita, mis siis saab? Ehk on siis vaja ikkagi panustada võimekuse kasvatamisse mitte teenuse osutamisse? Saad ju seda mida mõõdad ja mida maksad. Võib-olla seal tasuks otsida uusi nurki.

Töötoa käigus tõstatatud küsimused:

Kuidas koguda ja hoida infot abivajajate kohta KOVides, kuidas adresseerite, et saaksime teada, kes on konkreetsed abivajajad?

SoM: kohalik sotsitöötaja on võtmeisik, vajalik on ka infotehnoloogiline tugi, ehk STAR-i kui töövahendi arendamine. KOVide võimestamiseks on erinevaid tegevusi planeeritud

ELVL: Neid andmeid KOVidele abivajajate kohta annavad nt perearstid.

SOMi küsimus: Kas KOVis võib kaasrahastus tekitada probleeme?

KOV: Tallinnale see väga probleeme ei tekita, aga teistele võib probleeme tekitada. Kui teenuste osutamiseks raha jagada, siis keegi ei teagi kuidas seda saavutada lõpuks. Kõik algab pihta sellest, et meil oleks suutlikkus ja oskus inimese abivajadust hinnata. Ka oskus selgitada inimesele seda. Pigem ka see pool, et KOVid vajaks ühtset lähenemist ka sellele, et millistele alustele tasu võtmist kirja panna ja rakendada. Täna teenused subsideeritakse ära ja inimene ei tea selle teenuste täielikku hinda. Tekibki arvamus, et tuleb tasuta anda teenust.

SOM: Kas siin võiks olla uuel perioodil üks ettepanek, et inimesele tuleks kehtestada omaosalus (tasu maksmise kohustus)?

KOV: Jah, siin inimese oma vastutuse komponent peaks olema.

Oleme proovinud koos RAMiga neid proportsioone ka välja arvutada. Peame arvestama ka regionaalseid eripärasid. KOVil on tõesti raske leida omafinni. Nt Mustla vald tuleb meelde. Palju on puudega inimesi, aga pole tulubaasi. Kui meie disainime struktuurimeetmeid, siis siin peaks silmas pidama, et omafinn peaks olema nii, et kõigil tekib võrdsem võimalus. Mitte nii et jõukam KOV võtab kõik ära. Lisaks omafinantseeringu eristamisele on oluline ka sisuline parem sihistamine. Regionaalsed voorud vms. Kui kõik konkureerivad kõigiga üle Eesti, siis ei ole ka hea. Tuleks leida üles regionaalsed eripärad ja sihistada meetmeid vastavalt neile.

Miks teenuseid ei osutata piisavalt, mis on selle probleemi taust?

SoM: eri piirkondades on teenuste pakkumise võimekus erinev. Kindlasti on probleemi olemuseks rahaline ressurss ja ka haritud spetsialistide kaasamise võimaluse puudumine osades piirkondades. Sageli puudub kvalifitseeritud personal.

Kas koduhoolduse teenust laiendatakse ka maapiirkondadesse?

SoM: Jah, sellega püütakse arvestada.

Kas on mõeldud dementsussündroomiga inimestele teenuskohtade (intervall-, ööpäevaringne- või päevahoid) loomisele või kas on silmas peetud ainult erihoolekandeteenuse klientidele teenuskohtade loomisele?

SoM: dementsusega inimeste sihtrühm on meil kindlasti fookuses. Eraldi on plaanis üldhooldusteenuse dementsussõbralikumaks muutmise. Kavas koolitada lähedasi ja muid huvigruppe.

Ligipääsetavus teenustele, kas rahastatakse nt erinevaid nõustamisliine jm?

SOM: konkreetseid sekkumisi ei ole plaanis, kuid liigipääsetavus tuleb tagada läbivalt.

Mida on mõeldud eestkoste süsteemi arendamise all?

SoM: Planeerime esmalt kaardistada arendusvajadused ja sellele vastavalt viia ellu ümberkorraldused, näeme, et eestkoste määramiste arv kasvab, samas eestkoste ei ole sisuline, suur koormus KOVidel jms. Lisaks eestkoste süsteemile on vaja luua alternatiivne süsteem, mis nagu öeldud, on toetatud otsuste süsteem. Oluline on toetada sisulise eestkoste korraldamist ja toetada abivajavaid inimesi nende õigusi võimalikult vähem piirates.

Kohtumisel üles kerkinud märksõnad: **Nutikad IT lahendused, piirkonna eripära arvestav planeerimine.**

Eesti
tuleviku heaks

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

rahastatud
EL NextGenerationEU
poolt

